

Com en una pel·lícula: a la vora del camí

Ens fem dins la pell del cec
Bartimeu el dia que va suposar
un abans i un després a la seva
vida.

24/02/2021

Entre els molts recursos tècnics a
disposició del director d'una
pel·lícula hi ha el d'adoptar el punt
de vista d'un personatge, és a dir,
presentar les escenes posant-se al seu
lloc i imitant-ne la percepció. Per

exemple, si es filma un diàleg entre dues persones, la càmera es pot limitar a oferir una perspectiva externa i mostrar els dos interlocutors des d'una certa distància; o alternar un primer pla de l'un o l'altre per veure'n les reaccions, o concentrar-se en un de sol, i mostrar-ne els gestos i deixar que se senti què està pensant.

Anàlogament, l'escriptor d'un relat el pot narrar d'una manera externa, sense adoptar la posició de cap personatge, o ens pot presentar les coses tal com les veu o les sent un dels personatges. Quan sant Josepmaria aconsellava ficar-se dins l'evangeli «com un personatge més», ens estava animant a llegir els textos com si fóssim dins de l'escena. De vegades el relat mateix ens ajuda a entrar-hi, precisament quan es narra l'acció adoptant el punt de vista d'un dels personatges.

Hi ha passatges de l'evangeli que es presten a considerar-los segons aquestes tècniques cinematogràfiques. Ens podem imaginar la curació de Bartimeu (cf. *Mc* 10, 46-52) preguntant-nos: On estaria situada la càmera? Quin tipus de pla utilitzaria? A qui estaria enfocant? Quin recorregut faria? D'aquesta manera, considerant aquesta escena com una pel·lícula, potser descobrirem alguns aspectes en què abans no ens hauríem fixat.

Sortint de Jericó

Sant Marc introdueix l'episodi dient que Jesús i els seus deixebles «arribaren a Jericó», ciutat situada a la vall del riu Jordà i a vint-i-cinc quilòmetres de Jerusalem, que és cap a on es dirigeix Jesús. Sense explicar-nos res del que faria dins d'aquesta ciutat, l'evangelista afegeix immediatament: «Quan Jesús en sortí amb els deixebles i molta gent, el fill

de Timeu, Bartimeu, cec i captaire, s'estava assegut vora el camí» (Mc 10, 46). Podem imaginar aquesta situació com si fos una escena filmada des d'algunes desenes de metres de distància, de manera que aconseguix enquadrar dues persones que no estan juntes: d'una banda, es veu el Senyor sortint de la ciutat, envoltat de molta gent; de l'altra, es distingeix un cec que demana almoina a la vora del camí. Jesús està en moviment; el cec, en canvi, està assegut. També es pot pensar en una successió d'imatges: primer veiem el Mestre i la multitud; després la càmera es mou al llarg del camí fins que s'atura per oferir un primer pla del cec. La indicació del seu nom —Bartimeu— seguida de la traducció —fill de Timeu— n'accentua la singularitat. Potser hi ha també un toc d'ironia, ja que Timeu significa *honrat, estimat*.

A continuació, la càmera adopta un primer pla del cec. A poc a poc s'hi va apropant, fins que és possible distingir-ne la veu: «Va sentir dir que passava Jesús de Natzaret i començà a cridar: “Fill de David, Jesús, tingues pietat de mi!”» (*Mc* 10, 47). Després d'assabentar-se de qui és el causant de l'agitació que percep, Bartimeu reacciona amb un clamor que no només és una petició de misericòrdia, sinó també una confessió: ell va sentir “Jesús de Natzaret”, però el proclama com a “Fill de David”, avançant-se a les aclamacions de la gent quan el Senyor entraria a Jerusalem.

Bartimeu continua estant al centre de l'escena. La narració ens ha posat a la pell del nostre personatge, de manera que ara no només el veiem de prop, sinó que també sentim el mateix que ell. Enrenou. El sarau de la multitud que s'apropa. Les passes a la sorra del camí. També

comencem a escoltar els crits de la gent que l'intenten silenciar. «Calla! Deixa de molestar el Mestre! Segueix fent la teva!».

No acabem d'entendre per què la gent no volia que Bartimeu obrís la boca. Però ell no es fa enrere, i repeteix el mateix clamor amb més força encara: “Fill de David, tingues pietat de mi!”»

Desconeixem què és exactament què vol de Jesús, tot i que ho podem intuir. Tampoc no sabem per què el reconeix com a Messies. En qualsevol cas, la seva manera d'actuar mostra un home que no és pusil·lànim ni covard. No es deixa arrossegar per l'ambient. Sap que el Messies esperat està passant per davant seu, i no pot deixar escapar aquesta oportunitat. «La gent em diu que calli? No puc!». A Bartimeu li van poder més les ganes de cridar que les de callar per por del que poguessin dir. «No et

venen ganes de cridar, a tu, que també estàs parat a la vora del camí, d'aquest camí de la vida, que és tan curta; a tu, que et falta llum; a tu, que necessites més gràcies per a decidir-te a cercar la santedat? No sents la urgència de clamar: “Jesús, fill de David, tingueu compassió de mi?” Quina jaculatòria tan bonica, perquè la repeteixis sovint!». [1]

Una tremolor del cor

La càmera fa un moviment ràpid per mostrar-nos el Senyor, que ha sentit els crits i atura el seu caminar: «Jesús s'aturà i digué: “Crideu-lo”» (Mc 10, 49). El Mestre havia sentit aquella súplica plena de fe i demana que l'acostin: hi vol parlar, el vol escoltar, saber què és el que vol. Quan la reacció de les persones que l'envoltaven era la de fer callar el cec, Jesús respon cridant-lo. A Ell no el molesta que li demanem ajuda,

perquè ha vingut precisament per salvar-nos.

Amb un altre veloc canvi de pla, tornem al lloc on hi ha assegut Bartimeu i escoltem amb ell la invitació a anar cap a Jesús: «Ells van cridar el cec dient-li: “Coratge! Aixeca’t, que et crida”» (*Mc* 10, 49). El Papa ens ajuda a imaginar què sentiria en aquell moment Bartimeu: «Una tremolor s’apodera del cor, perquè s’adona que és mirat per la Llum, per la llum càlida que ens convida a no quedar-nos tancats en la nostra fosca ceguesa. La presència propera de Jesús permet sentir que, lluny d’ell, ens falta quelcom important. Ens fa sentir necessitats de salvació, i això és l’inici de la curació del cor».[2]

Després de la crida de Jesús, la vivacitat del relat augmenta i el ritme de l’acció s’accelera encara més: Bartimeu —se’ns diu—, «llançà

el mantell, es posà dret d'una revolada i se'n va anar cap a Jesús» (Mc 10, 50). Per comprendre la magnitud d'aquest gest, convé recordar un precepte de la llei de Moisès sobre els préstecs: «Si et quedes com a penyora el mantell d'algú, torna-l'hi abans no es pongui el sol. És tot el que té per abrigar-se. Amb què dormiria?» (Ex 22, 25-26). El mantell era la casa d'aquest cec, el lloc on es ficaria al llit per passar la nit. Tanmateix, davant de la crida del Senyor, no dubta a prescindir de l'únic que té. «No oblidis que per poder arribar fins a Crist, cal el sacrifici; llençar tot allò que destorba»,^[3] comenta sant Josepmaria. Aquest detall del mantell, petit en aparença, ens convida a pensar: com reaccio quan noto que Jesús em demana alguna cosa?

Cara a cara

No veiem el recorregut que fa Bartimeu des que s'aixeca fins que arriba al Senyor. El seu moviment ha estat tan ràpid que la càmera ens el mostra de seguida al costat de Crist. Jesús li preguntà: «Què vols que faci per tu?» (*Mc* 10, 51). La pregunta és idèntica a la que havia dirigit a Jaume i Joan en l'episodi immediatament anterior (cf. *Mc* 10, 36). En aquesta ocasió, la petició dels dos germans —seure a la dreta i a l'esquerra al seu regne— no havia estat acceptada, perquè no sabien què demanaven. Com reaccionarà el Mestre aquesta vegada?

«“Rabuni, fes que hi vegi”, respongué el cec». No demana diners, com solia fer a la vora del camí, sinó un do molt més gran i difícil. La petició de Bartimeu, la misericòrdia que demanava a crits al Fill de David, consisteix a tornar-hi a veure. De nou li surt espontani dirigir-se al Senyor, parlar amb Ell, dir el que

pensa sense embuts, amb senzillesa. Amb aquestes mateixes paraules sant Josepmaria va resar en diverses ocasions. «No t'ha passat mai el mateix que a aquest cec de Jericó? No puc deixar de recordar que, en meditar aquest passatge molts anys enrere, en comprovar que Jesús esperava quelcom de mi —quelcom que jo no sabia què era!—, vaig fer les meves jaculatòries. Senyor, què voleu? què em demaneu? Pressentia que em cercava per alguna cosa nova i el *Rabboni, ut videam* —Mestre, que hi vegi— em mogué a suplicar Crist, en una contínua oració: Senyor, això que Vós voleu, que es faci».[4]

Un abans i un després

Jesucrist escolta la petició del cec i no la rebutja: «Jesús li digué: “Vés, la teva fe t'ha salvat”. A l'instant hi veié» (Mc 10, 52). La declaració de Jesús ens revela el punt més important de l'episodi, perquè

interpreta amb autoritat la conducta de Bartimeu. La seva perseverança en l'oració, la seva promptitud per obeir la crida i el seu despreniment de tot el que té no eren conseqüència d'un caràcter irreflexiu, d'ambicions personals o d'afany de protagonisme, sinó de la seva fe. Per això, no sorprèn la frase amb què sant Marc conclou el relat: «I el seguia camí enllà» (Mc 10, 52). La fe que va moure Bartimeu a demanar amb insistència i a superar les dificultats el porta finalment a transformar-se en un deixeble, que es posa en marxa darrere de Jesús pel camí que puja de Jericó a Jerusalem, el camí que porta a la creu.

«Seguir-lo pel camí. Tu has conegut allò que el Senyor et proposava, i has decidit d'acompanyar-lo pel camí. Tu mires de trepitjar les seves petjades, vestir-te amb la vestidura de Crist, ésser el mateix Crist: per tal com la teva fe, fe en aquesta llum que el

Senyor et va donant, ha d'ésser operativa i sacrificada. No et facis il·lusions, no pensis a descobrir maneres noves. La fe que Ell ens reclama és així: hem d'anar al seu ritme amb obres plenes de generositat, arrencant i deixant anar allò que destorba».[5]

Com seria la vida de Bartimeu després d'aquesta trobada! L'evangelí no ens en torna a parlar, però podem imaginar que haurà estat un abans i un després. Ja no estaria a la vora del camí demanant almoines, sinó que sortiria al pas de la gent per explicar-los el que havia significat en la seva vida aquell moment amb Jesús. Si abans no podia callar quan sabia que el Messies era a prop, què no faria després d'haver estat cridat i curat pel Mestre? «També nosaltres —diu el Papa—, quan ens apropem a Jesús, veiem de nou la llum per mirar el futur amb confiança, retrobem la

força i el valor per posar-nos en camí.»[6]

Juan Carlos Ossandón

[1] *Amics de Déu*, núm. 195.

[2] Francesc, Homilia, 4.III.2016.

[3] *Amics de Déu*, núm. 196

[4] *Ibídem*, núm. 197

[5] *Ibídem*, núm. 198.

[6] Francesc, Homilia, 4.III.2016.
